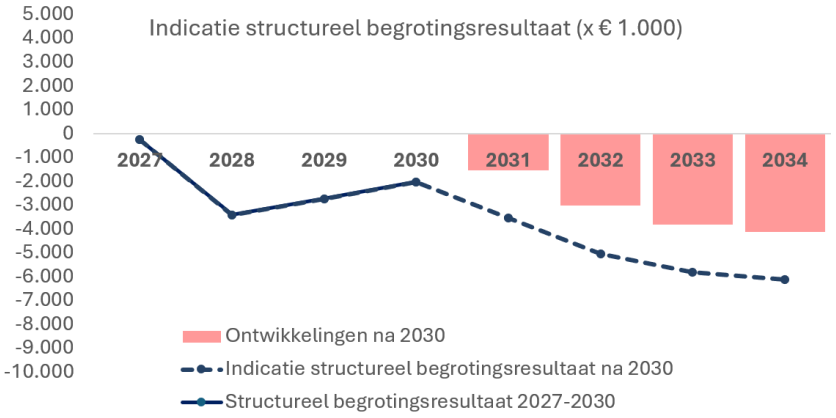
MOERDIJK

Raadsinformatiebrief

Aan	de leden van de gemeenteraad
Portefeuillehouder(s)	wethouder A.C.M. Fens
Zaaknummer	1962029
Datum	27 oktober 2026
Onderwerp	Proces ‘naar een sluitende begroting 2028-2031’

Inleiding
De financiële positie van de gemeente staat onder druk. Hoewel voor 2027 een structureel sluitende begroting is gerealiseerd, worden vanaf 2028 structurele tekorten verwacht. Ook voorzien we ontwikkelingen die de financiële positie op langere termijn verder kunnen verslechteren.

In de begrotingsstukken 2027-2030 (raadsvergadering 5 november 2026) is het meerjarenperspectief ten aanzien van het structurele begrotingsresultaat als volgt geschetst:

Figuur 1 Structureel begrotingsresultaat (begroting 2027-2030)

Daarom is met de gemeenteraad afgesproken om al vóór de Kadernota 2028–2031 mogelijke maatregelen en oplossingsrichtingen te verkennen. Het doel is om tijdig inzicht te krijgen in de mogelijkheden om de structurele begrotingsruimte te verbeteren en op basis daarvan te komen tot een structureel sluitende begroting 2028–2031.

In deze informatiebrief lichten we toe hoe het college dit proces de komende periode wil gaan doorlopen, waarbij de gemeenteraad gedurende het traject wordt betrokken bij de mogelijke oplossingsrichtingen en de te maken bestuurlijke keuzes.

Inhoud

1. Beoogd resultaat

Gebruikelijk is om jaarlijks het financiële perspectief bij de kadernota te actualiseren en vanuit daar de benodigde acties richting het opstellen van een sluitende begroting te bepalen. Op basis van de negatieve uitkomsten in begroting 2027-2030 is met de gemeenteraad afgesproken om niet tot de volgende kadernota te wachten, maar om al in de komende periode mogelijke acties en maatregelen voor te bereiden ter verbetering van de structurele begrotingsruimte.

> **Het doel** is om de komende periode samen met de gemeenteraad te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de begroting ook op langere termijn gezond te houden, waarbij we toewerken naar een structureel sluitende begroting 2028-2031.

Dit vraagt om een zorgvuldig ingericht en bestuurlijk gedragen proces, dat richting de begroting 2028-2031 resulteert in concrete maatregelen om tot een structureel sluitende begroting te komen. Hierbij dient de gemeenteraad in staat te worden gesteld om weloverwogen keuzes te maken, met oog voor de financiële opgave, bestuurlijke prioriteiten en maatschappelijke consequenties.

2. Welke kaders heeft de gemeenteraad vastgesteld?

Bij het uitwerken en beoordelen van mogelijke maatregelen wordt rekening gehouden met de uitgangspunten en beleidsmatige kaders zoals die zijn vastgelegd in het bestuursakkoord en de begroting 2027-2030.

Bestuursakkoord

Ten aanzien van de financiële positie van de gemeente is onderstaande opgenomen:

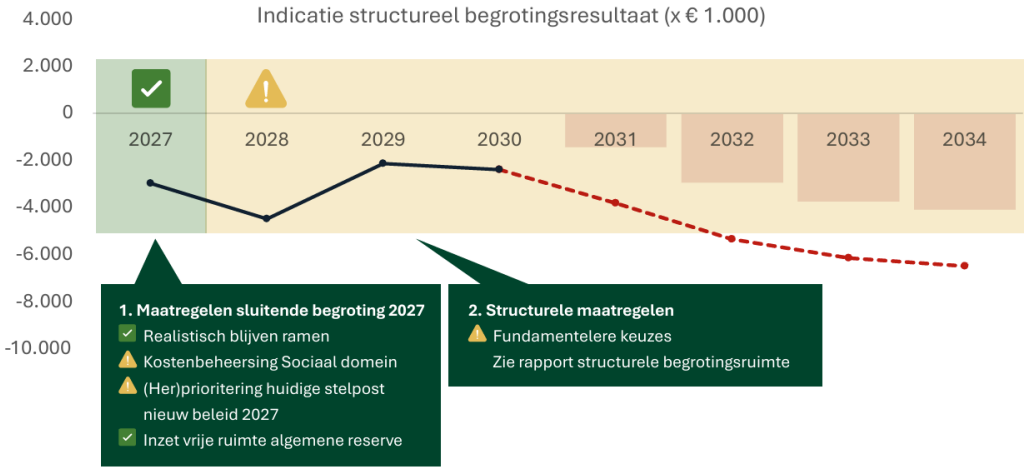
> *''De coalitie staat voor een financieel solide en financieel betrouwbaar Moerdijk.* ***We willen de lasten voor onze inwoners niet verder laten stijgen dan nodig is. Buiten prijsindexatie mag de OZB niet verder stijgen. Voor rioolrecht en afvalstoffenheffing geldt dat deze kostendekkend zijn. Tenzij zwaarwegende omstandigheden ons daartoe dwingen.***
> *Wij zorgen dat we jaarlijks een begroting vaststellen die financieel in evenwicht en daarmee sluitend is. We proberen te komen tot een begroting die structureel in evenwicht is. Daarmee borgen wij financiële stabiliteit, bestuurlijke betrouwbaarheid en voorkomen wij dat lasten worden doorgeschoven naar toekomstige generaties. Wij onderkennen dat de financiële ruimte van gemeenten onder druk staat en dat ook Moerdijk, ondanks een momenteel stevige uitgangspositie, de komende jaren te maken krijgt met structurele spanning op de begroting.* ***Het rapport structurele begrotingsruimte laat zien dat nieuwe ambities alleen mogelijk zijn als deze passen binnen een duurzaam financieel perspectief en dat scherpe keuzes onvermijdelijk zijn. Dit vraagt om realisme en prioritering.*** *Tegelijk blijft de coalitie investeren in wat Moerdijk nodig heeft: leefbare kernen, goede en bereikbare voorzieningen en het zorgvuldig omgaan met grote opgaven zoals woningbouw, energietransitie en Powerport.* ***Dat doen wij gefaseerd, uitvoerbaar en in balans met de beschikbare middelen.''***

Ten aanzien van het sociaal domein is o.a. onderstaande opgenomen:

> *''Zorg moet beschikbaar zijn voor inwoners die het écht nodig hebben. In de toekomst zorgen we ervoor dat inwoners met lichte hulpvragen deze zelf op kunnen lossen, of we wijzen hen op mogelijkheden problemen zelf op te lossen.*

Er is geen vanzelfsprekend recht op (professionele) hulp of voorzieningen. Dat vraagt een scherpere, meer kritische blik van ons: wat heeft iemand werkelijk nodig? Is elke 'afwijking' een probleem of hoort het bij het normaal opgroeien en leven?
Wij sturen erop dat de uitgaven in het sociaal domein structureel beheersbaar blijven. Buiten prijsindexatie mogen de zorgkosten niet groeien. *Dit betekent dat we actief inzetten op het voorkomen van instroom in zwaardere zorg, het versterken van de sociale basis en het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners. Deze inzet leidt op termijn tot het voorkomen van kostenstijgingen en het realiseren van besparingen, die bijdragen aan een duurzaam financieel perspectief. Alleen zo houden we zorg beschikbaar voor onze meest kwetsbare inwoners.''*

Begroting 2027-2030
In de aanbiedingsnota van de begroting 2027-2030 (raadsvergadering 5 november 2026) is het in te zetten vervolgtraject als volgt geschetst. Daarbij is grofweg onderscheid gemaakt in twee deeltrajecten.

Figuur 2 Vervolgtraject zoals dat is toegelicht in de begroting 2027-2030

Hoewel het is gelukt om voor 2027 een structureel sluitende begroting te realiseren, worden vanaf 2028 structurele tekorten verwacht. De komende periode onderzoeken we daarom verder welke maatregelen of keuzes voor meer structurele begrotingsruimte kunnen zorgen. In de aanbiedingsnota bij de begroting 2027-2030 is aan de gemeenteraad toegezegd dat het college bij de verdere uitwerking in ieder geval de volgende aspecten en handelingsopties betrekt:

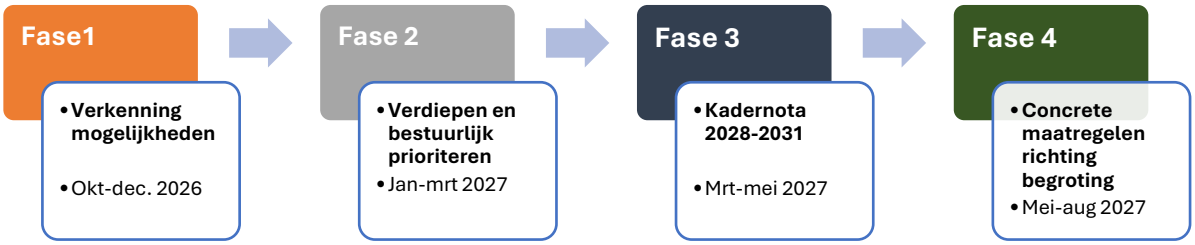
- Kostenbeheersing sociaal domein
- Her-prioritering van middelen binnen de stelpost nieuw beleid
- Vervolg rapport structurele begrotingsruimte

3. Hoe pakken we dit proces aan?

Zoals met de gemeenteraad is afgesproken, starten we al vóór de kadernota 2028-2031 met de verkenning van mogelijke maatregelen. In een aantal voorbereidende fases brengen we de mogelijkheden en de financiële en beleidsmatige gevolgen op hoofdlijnen in kaart. Zo bereiden we de bestuurlijke keuzes tijdig en zorgvuldig voor.
De kadernota vormt vervolgens, zoals gebruikelijk, het moment waarop de financiële positie wordt geactualiseerd en de gemeenteraad concrete kaders en uitgangspunten meegeeft aan het college.

In de daaropvolgende fase vertalen we deze kaders naar concrete maatregelen, die vervolgens worden verwerkt in de begroting 2028-2031.

Het te doorlopen proces ziet er als volgt uit:

Figuur 3 Samenvatting te doorlopen proces

- **Fase 1 – Verkenning van mogelijkheden**
  Oktober tot en met december 2026
  In fase 1 worden de financiële ruimte, potentiële beïnvloedingsruimte en mogelijke aangrijpingspunten op hoofdlijnen in beeld gebracht. Hierbij wordt grofweg onderscheid gemaakt tussen inkomstenverhogende maatregelen en uitgaven verlagende maatregelen. Dit kan als volgt worden samengevat.

Figuur 4 Samenvatting mogelijke maatregelen

Om te komen tot een structureel sluitende begroting 2028-2031 worden verschillende mogelijkheden onderzocht. De kostenbeheersing binnen het sociaal domein maakt nadrukkelijk onderdeel uit van dit bredere traject. Over de aanpak en de betrokkenheid van de gemeenteraad bent u geïnformeerd via de informatiebrief van 1 september 2026 en in de informatiebijeenkomst van 7 oktober 2026 stond het sociaal domein ook centraal.
Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden om de structurele lasten buiten het sociaal domein te verlagen. Hierbij worden ook de inzichten en handelingsopties uit het Rapport structurele begrotingsruimte betrokken. Ook kan de herprioritering of fasering van de stelpost nieuw beleid worden meegenomen in de verdere afwegingen.

Dit betreft middelen waarmee in de begroting rekening is gehouden, maar waarover de gemeenteraad nog een besluit moet nemen. Een specificatie hiervan is opgenomen in bijlage 1 van de aanbiedingsnota behorende bij de begroting 2027-2030.
Tot slot worden ook mogelijkheden onderzocht om de gemeentelijke inkomsten te verhogen. Realistisch en scherp begroten blijft daarbij onverminderd van belang. Tegelijkertijd is duidelijk dat dit alleen niet voldoende zal zijn om tot een structureel sluitende begroting te kunnen komen.
De uitkomsten van de verschillende verkenningen vormen de basis voor verdere afwegingen en bestuurlijke keuzes richting de kadernota 2028.

Beoogd resultaat fase 1:
Fase 1 is vooral verkennend en analyserend. Het gaat nog niet om het maken van definitieve keuzes, maar om het inzichtelijk maken van de mogelijkheden waarover het bestuur in de volgende fasen een afweging kan maken. Aan het einde van deze fase wordt door het college en directie vastgesteld welke mogelijkheden nader worden onderzocht en wat in fase 2 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

- **Fase 2 – Verdieping en bestuurlijke prioritering**
  Januari tot en met maart 2027
  In fase 2 worden de oplossingsrichtingen uit fase 1 verder verkend en bestuurlijk besproken. Daarbij ligt de nadruk op het gesprek over mogelijke keuzes, de onderlinge samenhang en de te stellen prioriteiten. Het doel is om voldoende bestuurlijke richting te krijgen, zodat dit als uitgangspunt kan worden meegenomen bij de verdere voorbereiding en het opstellen van de kadernota.

  Beoogd resultaat fase 2:
  De gemeenteraad is geïnformeerd over de uitkomsten van fase 1 en de denkrichtingen van het college, en heeft de gelegenheid gekregen om hierop te reageren, richting mee te geven en de bestuurlijke prioriteiten mede te bepalen als input voor de verdere voorbereiding van de kadernota.

- **Fase 3 – Kadernota 2028–2031**
  Maart tot en met mei 2027
  Fase 3 richt zich op het opstellen van de kadernota 2028-2031. Zoals gebruikelijk wordt de financiële positie geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten en ontwikkelingen. Daarbij worden onder meer de effecten van de Voorjaarsnota van het Rijk en, zodra beschikbaar, de Meicirculaire over het gemeentefonds betrokken. Zo ontstaat een actueel beeld van de financiële uitgangspositie en de opgave voor de komende jaren.

  Deze financiële actualisatie wordt in samenhang bezien met de uitkomsten van fase 1 en de bestuurlijke richting en prioriteiten die in fase 2 met de gemeenteraad zijn besproken. Op basis hiervan worden de mogelijke oplossingsrichtingen afgewogen en vertaald naar concrete financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor de kadernota. Bij de vaststelling van de kadernota geeft de gemeenteraad deze kaders mee aan het college voor de verdere uitwerking van concrete maatregelen en de begroting 2028-2031, met als doel te komen tot een structureel sluitende begroting.

Beoogd resultaat fase 3:
Een door de gemeenteraad vastgestelde Kadernota 2028-2031, met een geactualiseerd financieel meerjarenbeeld en concrete kaders voor het college richting de begroting 2028-2031.

- **Fase 4 – Concrete maatregelen richting begroting**
  Mei tot en met augustus 2027
  Tijdens fase 4 vindt een vertaalslag plaats van de richtinggevende keuzes uit de kadernota naar een concreet, uitvoerbaar en financieel onderbouwd maatregelenpakket waarmee de gemeentelijke begroting 2028–2031 structureel sluitend kan worden gemaakt.
  In deze fase worden de bestuurlijk gekozen oplossingsrichtingen uitgewerkt tot concrete maatregelen. De concrete maatregelen dienen in deze fase 'hard' te zijn. Dit betekent dat ze daadwerkelijk uitvoerbaar zijn en daadwerkelijk als structurele besparing kunnen worden verwerkt in de begroting.

Beoogd resultaat fase 4:
Een concreet, uitvoerbaar en financieel onderbouwd maatregelenpakket dat in de begroting 2028-2031 wordt verwerkt en waarmee een structureel sluitende begroting kan worden gerealiseerd.

4. Betrokkenheid van de gemeenteraad

De gemeenteraad wordt gedurende het proces op verschillende momenten betrokken bij de verkenning en verdere uitwerking van mogelijke oplossingsrichtingen. Naast de formele besluitvorming bij de kadernota en de begroting is er ruimte om tussentijds de uitkomsten te bespreken, mogelijkheden nader te verdiepen en bestuurlijke prioriteiten mee te geven. Deze inbreng wordt betrokken bij de voorbereiding van de kadernota 2028–2031, waarin de gemeenteraad de financiële en beleidsmatige kaders vaststelt voor de verdere uitwerking van concrete maatregelen.

Bij de verdere uitwerking van de planning heeft het college oog voor een logische aansluiting op het project ''Kostenbeheersing Sociaal Domein''. Daarbij wordt ingezet op een samenhangende planning en afstemming gedurende het gehele proces, zodat de inzichten uit beide trajecten in samenhang kunnen worden benut bij de voorbereiding van de kadernota en het realiseren van een structureel sluitende begroting 2028–2031.
Bij deze informatiebrief is als bijlage een planning op hoofdlijnen opgenomen, waarin de verschillende fasen en de momenten waarop de gemeenteraad wordt betrokken inzichtelijk zijn gemaakt. De gemeenteraad wordt gedurende het proces in staat gesteld om op basis van de beschikbare inzichten richting te geven aan de te maken keuzes.

Zo werken we de komende periode samen toe naar een structureel sluitende begroting 2028-2031, met oog voor een gezonde financiële positie die op langere termijn houdbaar is.

Bijlagen
Bijlage 1: Planning op hoofdlijnen

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

S. Elseman
Gemeentesecretaris

A.J. Moerkerke
Burgemeester

Bijlage 1 - Planning op hoofdlijnen

Fase	Datum	Onderwerp
	5 november 2026	**Raad:** Vaststelling begroting 2027-2030
Fase 1 (Verkenning mogelijkheden)	8 december 2026	**College:** Bespreking met college en directie over voortgang fase 1
	December 2026	**Raad:** Klankbordgroep project ''Kostenbeheersing Sociaal domein'' + update over bredere traject *(de precieze invulling en planning wordt nog afgestemd met de griffie)*
	Januari 2027	Plan van aanpak kostenbeheersing sociaal domein gereed
	26 januari 2027	**College:** Bespreking met college en directie over afronding fase 1
Resultaat na fase 1 Fase 1 is vooral verkennend en analyserend. Het gaat nog niet om het maken van definitieve keuzes, maar om het inzichtelijk maken van de mogelijkheden waarover het bestuur in de volgende fasen een afweging kan maken. Aan het einde van deze fase wordt gezamenlijk met het college en directie vastgesteld welke mogelijkheden nader worden onderzocht en wat in fase 2 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.		
Fase 2 (Verdiepen en bestuurlijk prioriteren)	Februari 2027	**Raad:** Bespreken oplossingsrichtingen en uitkomsten fase 1 en richting geven aan keuzes en prioriteiten voor de kadernota.
Resultaat na fase 2 De gemeenteraad is geïnformeerd over de uitkomsten van fase 1 en de denkrichtingen van het college, en heeft de gelegenheid gekregen om hierop te reageren, richting mee te geven en de bestuurlijke prioriteiten mede te bepalen als input voor de verdere voorbereiding van de Kadernota.		
Fase 3 (Kadernota 2028 - 2031)	Eind februari t/m begin april 2027	Opstellen kadernota
	Medio april t/m begin mei 2027	**College:** Besprekingen kadernota in college
	18 mei 2027	**Raad:** Informatiebijeenkomst Kadernota
	8 juni 2027	**Raad:** Commissie Kadernota
	8 juli 2027	**Raad:** Vaststellen Kadernota
Resultaat na fase 3 Een door de gemeenteraad vastgestelde Kadernota 2028-2031, met een geactualiseerd financieel meerjarenbeeld en concrete kaders voor het college richting de begroting 2028-2031.		
Fase 4 (Concrete maatregelen richting begroting)	Mei t/m augustus 2027	Opstellen begroting 2028-2031 (incl. uitwerking concrete maatregelen)
	September 2027	**College:** Besprekingen begroting in college en directie Incl. voorstel aan gemeenteraad t.a.v. concrete maatregelen
	November 2027	**Raad:** Vaststelling begroting 2028-2031 Incl. besluitvorming over concrete maatregelen
Resultaat na fase 4 Een concreet, uitvoerbaar en financieel onderbouwd maatregelenpakket dat in de begroting 2028-2031 wordt verwerkt en waarmee een structureel sluitende begroting kan worden gerealiseerd.		